

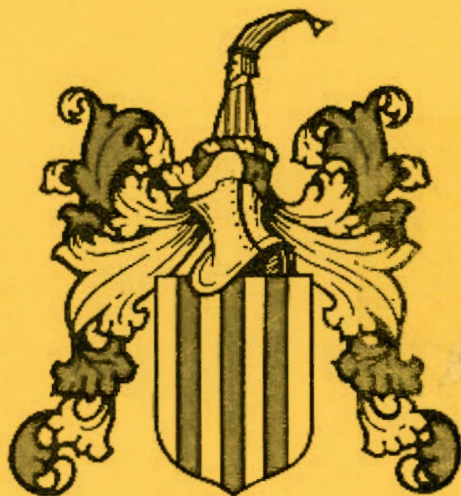
België-Belgique
P.B.
Berchem 1
8/4384

KRING VOOR HEEMKUNDE BERCHEM VZW

Driemaandelijks: januari-februari-maart 2011
Jaargang 19 nummer 105

Heemtenberg

Verantwoordelijke uitgever: Walter Backx
Delesclusestraat 110—2600 Berchem
Afgiftekantoor: Berchem 1—P 206435

HEEMTENBERG
Driemaandelijks tijdschrift van de
KRING VOOR HEEMKUNDE BERCHEM VZW

Raad van bestuur:

Erevoorzitter	René Goossens
Voorzitter	Walter Gysen
Ondervoorzitter	Kris Reymer
Penningmeester	Frans Bertels
Secretaris a.i.	Jos Van der Heyden

Raadsleden: Hugo Belmans, Paul Gysen, René Lamagie,
Nicole Peeters, Chris Van der Snickt

Redactie Heemtenberg: Kris Reymer, Walter Backx, Rita
Jacobs, Chris Van der Snickt

Secretariaat: Jos Van der Heyden,
De Villegasstraat 25 – 2600 Berchem tel. 03 239 41 78
e-mail: secretariaat@heemkundeberchem.be
Internet: www.heemkundeberchem.be

Lidgelden of Steun aan onze Kring
Familiaal lidmaatschap: 10 Euro per jaar
Steunend lid: 15 Euro—Erelid: 30 Euro
Bankrekening: IBAN BE53 0680 7122 0053
ten name van Kring voor Heemkunde Berchem

ZOLDERMUSEUM "SCHALIENHOEVE"

Open elke tweede en vierde zondag van de maand
Van 14.00 tot 17.00 uur
Bezoek groepen mogelijk—aanvraag via tel. 03 230 82 90

Noot van de redactie:
Elke auteur blijft verantwoordelijk voor zijn eigen tekst

Januari-februari-maart 2011

HEEMTENBERG
Driemaandelijks uitgave van de
KRING VOOR HEEMKUNDE
BERCHEM vzw

Gesticht in mei 1962

jaargang 18 nr. 105

Met deze oude wenskaart willen wij u allen
'n Gezond en Gelukkig Nieuwjaar toewensen
Wij hopen u verder tussen onze
trouwe leden te mogen blijven rekenen.
Zonder uw steun en Heemkundige interesse
zouden wij niet kunnen blijven verder werken.
Bestuur en Redactie team
Heemkring Berchem

INLEIDING

Met dit nieuwe jaar beginnen we ook aan een nieuwe jaargang 2011. Wij openen met het 'kring-leven' het woordje van de voorzitter, museum nieuws met aanwinsten en 'in memoriam'.

De familie Vloeberghs in Berchem heeft een eigen kontaktblad en zo kregen wij reeds een heel dossier in ons archief. Hugo Lambrechts heeft zich verdiept in dit familie-archief en schreef hierover een eerste bijdrage. Een belangrijke bierhandel in de Drie Koningenstraat is voor vele oud-Berchemnaren geen onbekende.

John Truyts heeft een origineel Spaarkaske gevonden, maar hij was er nostalgisch niet goed van. Zijn artikel sluit aan bij zijn tekst in ons vorig nummer, maar het bracht hem wel in een weemoedige bui.

In Heemtenberg nr.29 (sept - okt 1997) schreef Chris Van der Snickt reeds een artikel over "Onze Berchemse Auto's". Met de Heemkundige zondagen van de Gouw Antwerpen, met 'vervoer' als thema, kwam het Berchemse Automeerk SAVA weer in de schijnwerpers. Daarom leest u over dit onderwerp een nieuwe bijdrage.

"Berchem Sport" blijft ons boeien en daarom nog een tekst over de gouden tijd van Berchem Sport van de hand van Jos Vandermaelen.

Berchemnaren met een wapenschild blijven ons interesseren en Jef Perck heeft bij de tekeningen ook verklarende teksten geschreven.

Het "Hof van Nauwelaerts" is na een lange sluitingsperiode toch terug open en opnieuw gerestaureerd. In onze oude jaargangen vonden wij een bijdrage die de moeite waard is om eens te herlezen.

Chris Van der Snickt heeft een onuitputtelijk foto-archief over het Berchem van "Vroeger en Nu". Misschien herken je sommige plaatsen.

Veel leesgenot.

Een van de volgende dagen krijgt u van onze penningmeester weer een brief met verzoek om uw lidgeld te betalen. Wij willen u er wel op wijzen dat uw steun voor ons nog altijd onontbeerlijk is. Wij hopen dat u zeker lid wil blijven. Uw gelezen nummer van Heemtenberg kun je altijd doorgeven aan familie of vrienden, zo maken we misschien wel nieuwe leden bij. (als oudere leden wegvallen moeten er wel nieuwe bijkomen.)

Kris Reymer

HEEM – KRING – LEVEN

Bij het schrijven van deze tekst zitten we volop in de winter. Sneeuw en ijs vormen misschien wel idyllische prentkaarten maar voor ons heemkunde liefhebbers, die mogelijk wat ouder zijn, is het niet zo prettig om zich op straat te begeven.

We worden in onze moderne tijd geconfronteerd met zaken die we niet meer voor mogelijk hadden gehouden. Het ganse verkeer ligt overhoop. Streekbussen hebben het evenals gewone personenwagens moeilijk om te rijden. Vrachtwagens worden aan de zijkant gezet en de chauffeurs moeten hun plan maar trekken. Treinen rijden trager en hebben minder wagons zodat het reizigersverkeer ook in de knoop geraakt. Vliegtuigen blijven aan de grond omdat de luchthavens van bestemming geen vliegtuigen kunnen laten landen.

Binnen blijven is de boodschap en misschien kan u de tijd nemen om oude foto's eens boven te halen en even te bekijken. En zo zijn we weer op heemkunde beland.

Een terugblik op 2010 leert ons dat we afscheid moesten nemen van onze secretaris Luc Van Hees en onze oud-voorzitter Olga Lefeber. Olga had reeds enkele jaren geleden ontslag genomen als voorzitter en lid van de raad van bestuur, maar Luc was een zeer actief lid dat zeer heemkundig aangelegd was. Een zwaar verlies voor onze kring. Maar de mens wikt en God beschikt is de spreuk.

Ondertussen hebben we wel enige tijd gestoken in ons archief en zijn we volop bezig om dit ook digitaal te verwerken.

We zijn dan ook op zoek naar vrijwilligers die ons behulpzaam willen zijn om onze Berchemse heemkunde op punt te zetten. Onlangs werd gestart met een knipselploeg die alle informatie in verband met ons district dat in de kranten of weekbladen/reclamebladen verschijnt uitknijpt, op een blad kleeft en naam van de krant en de datum erbij noteert. Hoe onbelangrijk sommige knipsels ook schijnen, binnen 10 jaar of meer zullen zij een belangrijke bron van informatie zijn, niet alleen voor ons, maar ook voor de Berchemse bevolking. Zo krijgen we informatie via de "Gazet van Antwerpen" en "De Standaard".

Zo werd mij onlangs de vraag gesteld in welk jaar de brouwerij Van Hombeeck haar activiteiten afsloot. Wanneer verhuisde ATEA naar Herentals? Vragen waarbij we niet onmiddellijk antwoord kunnen geven en die voor sommige personen toch belangrijk zijn.

Hiervoor moet u als vrijwilliger niet digitaal onderlegt zijn. Met eenvoudige middelen kan dit ook. We zoeken nog vrijwilligers voor de overige kranten. Voelt u zich geroepen? Altijd welkom.

Tot slot wenst onze ganse ploeg u en uw familie een voorspoedig en gelukkig 2011 toe.

Walter Gysen Voorzitter

Zoldermuseum Schaliënhoeve

Rooiplein 6 Berchem

EIGEN VERZAMELING

Januari gesloten wegens strenge winter

Zondag 13 en 27 februari 2011

Zondag 13 en 27 maart 2011

Telkens van 14 tot 17 uur

(ingang Park-West) Toegang gratis

GIFTEN VOOR ONS MUSEUM

Wij kregen nevenstaande schilderij aangeboden door Paul Geraedts en Dame Van Overschee. Zij kochten in de jaren '70 dit zicht van de Victor Jacobslei met op de achtergrond St. Hubertuskerk.

Het is een moderne sobere uitvoering van de hand van een zekere Wouters die enkele jaren een kunstwinkeltje had in de Statiestraat niet ver van de Art. Sterckstraat. De schilder was Duitstalig, maar dat is alles wat de schenkers herinneren. Wie heeft die schilder nog gekend? In ieder geval dank voor dit mooie geschenk.

Van Jacqueline Van der Maat ontvingen wij een oud toestel om foto's in twee dimensies te zien en een koperen potje (wij veronderstellen dat het als inktpotje moest dienen) We vragen aan onze leden of ze weten voor wat dit moest dienen? Komt het bekijken in ons museum.

Enkele maanden geleden stierf RUDI VAN DER PAAL

Hij was geboren in Berchem op 2 oktober 1925 en is overleden eveneens in Berchem op 19 oktober 2010

Zijn leven was één bedrijvigheid, hij heeft niet stilgezeten en zijn creativiteit was onvoorstelbaar. Als Vlaming heeft hij meegewerkt aan tal van organisaties o.a. was hij medestichter van de Volksunie. De lijst van zijn activiteiten waarbij hij betrokken was, als stichter of drijvende kracht, was enorm lang. Als geboren en getogen Berchemnaar, was hij ook voor de Heemkunde van onschatbare waarde. Hij zelf was jarenlang steunend lid van onze Kring. Met zijn bouwfirmam 'Amber' heeft hij verschillende malen als sponsor opgetreden voor de aankoop van de voor ons zo nodige printer, scanner en computer. Daarvoor blijven wij hem zeer dankbaar. Zijn naam zal in Berchem blijven naklinken en als iemand de eretitel "Bekende Berchemnaar" verdiende was hij het zeker. Op zaterdag 6 november 2010 werd een indrukwekkende afscheidsviering gehouden in St. Willibrorduskerk.

Op 21 oktober 2010 overleed eveneens in Berchem,
ons trouw lid

Jan Van de Castele.

Geboren te Berchem 31 juli 1927

In zijn jeugd was hij Chiroleider in de St. Willibrordus-chirogroep. Hij volgde zijn vader op in de drukkerij in de Waterfordstraat. Heel wat Berchems drukwerk ging door zijn handen als 'handzetter' en drukker, van o.a. doodsbriefjes, doodsprentjes, communieprentjes, visitekaartjes en allerlei andere drukwerk. In de St. Hubertusparochie was hij betrokken bij het bestuur van het parochiehuis "t Oud Kapelleke". Daardoor was hij heel verbonden met al wat er in Berchem leefde.

Hij was een geboren en getogen Berchemnaar en ook zeer geïnteresseerd in de Heemkunde van Berchem.

De laatste jaren van zijn leven ging hij op rust in een home in Deurne.

DE BIERHANDELAARS VLOEBERGH'S IN BERCHEM

Hugo Lambrechts-Augustijns

De familiegeschiedenis Vloeberg's kent van in het begin van de 19de eeuw te Berchem drie belangrijke Vloeberg's-takken, die elk een heel specifiek beroep uitoefenden. Op het Rooi werden naast de ons gekende Schaliënhoeve twee boerderijen, namelijk 'de Vloeberg's-hoeve' en 'de 1804-hoeve' uitgebaat door leden met deze familienaam. Een familietak die afkomstig was uit Herenthout stond in Berchem bekend als huis- en/of meubelschilder. Een derde tak was vooral bedrijvig in het verhandelen van bier. Het is deze laatste tak die we hier eerst willen bespreken.

De oude generatie Berchemenaren kent ongetwijfeld de gevelreclame op het pand dat de hoek vormt van de Drie Koningenstraat en de Hoge Weg (zie figuur 1)

Figuren 1 en 2 – foto's uit het oud-familiearchief van Theo Vloeberg

Dit pand was gelegen tegenover de gekende dagblad- en papierhandelaar John De Mayer, beter gekend als 'John Gazet'. Bij mijn weten heeft later de familie De Mayer dit pand overgenomen, om hun koopwaar te stokkeren.

Wie geïnteresseerd is in de gedetailleerde genealogie van de bierhandelaars Vloeberg's kan deze consulteren in het familietijdschrift 'Berg en Vloed' (pp 1447-1448 en 2453-2460)¹; wij beperken ons hier tot een synthese.

In het verleden werden heel wat familienamen met verschillende varianten genoteerd in officiële documenten, en ook deze familie ontsnapt daar niet aan. Egidius Jacobus Vloeberg(h)s staat soms omschreven als Vloeyberg(h)s, Vloerberg(h)s en Vloeberghe². Hij werd geboren te Borsbeek en van 1826 tot aan zijn overlijden in 1854

¹ Deze artikels zijn ook verwerkt in het "jubileumboek van de familie Vloeberg 14^e-20^e eeuw", Deurne, 1998, pp. 437-448, *Bier en zeep: de familie Vloeberg's te Berchem*.

² De schrijfwijze Vloeberg's is overwegend.

was hij tapper. Hij veranderde een paar maal van adres, waar hij een herberg uitbaatte. Zijn eerste huwelijk met Maria Christina Pans werd gezegend met tien kinderen. We noteren hier enkel de kinderen die belang hebben bij de bierhandel:

2- Michaël: ° Berchem 5 februari 1815, + Berchem na 1870

3- Petrus: ° Berchem 21 december 1816, + Berchem 25 september 1847

In 1839 huwde Egidius een tweede maal, met Anna Catharina Beukeleers, die hem nog vijf kinderen schonk:

11- Joannes Baptista: ° Berchem 19 november 1840, + Berchem 7 juni 1868

12- Maria Elisa Angelina: ° Berchem 17 mei 1843, + Berchem 30 september 1900

14- Thomas Carolus: ° Berchem 23 januari 1848, + Berchem 8 juni 1909

Michaël Vloeberg's (2) huwde met Charlotte Hanquet, en was facteur in (Leuvens) bier. Hun acht kinderen werden in Berchem geboren, maar enkel hun zoon Egidius Eduardus (° 1847) werd ook facteur in bieren.

Petrus (3) en Joannes Baptista (11) waren ook actief in de bierhandel, maar stierven redelijk jong. Maria Elisa (12) was tapster en winkelierster van beroep en haar man Jacobus Eduardus Van Leemput was natiebaas. Thomas Carolus (14) was facteur in bier, biertapper en koopman. Hij huwde omstreeks 1878 met Anna Philomena Van Akelien. Het tweede van hun drie kinderen, nl. Albert Egidius Eduardus (° Berchem 1880, + Berchem 1917) stapt in dezelfde branche als zijn vader, en staat genoteerd als handelaar in bieren. Uit het gezin van Albert en Maria Bertha Lebrun werden een dochter en een zoon geboren. Zoon Thomas Nikolaas René was handelaar in bier en mineraalwater en depothouder van Artois. De twee foto's (1 en 2) hierboven tonen ons de handelszaak ten tijde van Thomas, gewoonlijk Tom genoemd. Het gezin heeft ononderbroken op de Grote Steenweg (nr. 144 volgens het overlijdensbericht van Tom) gewoond, met een dienstingang in de Drie Koningenstraat. Tom is overleden te Berchem op 3 februari 1975.

Dit betekent dat, gespreid over een lange periode in de 19de en 20ste eeuw, deze familietak te Berchem iets te zeggen had in de bierhandel. Volledigheidshalve vermelden we nog dat Maria Elisabeth Vloeberg's, dochter van Michaël (2) in 1864 huwde met Petrus

Florentinus Coosemans, zoon van een 'tapper' en broer van Ferdinand Coosemans, burgemeester en fabrikant. Petrus was zeepzieder. De familie Coosemans-Vloeberghs-Van Goethem baatte ongeveer 84 jaar een zeepziederij uit te Berchem³. Het is boeiend de zeepziedersrelaties in deze familie te bekijken, maar dat is een ander verhaal. Het betekent dat de familie Vloeberghs in Berchem een invloedrijk sociaal netwerk had. In latere afleveringen hopen we de andere twee Vloeberghs-takken te Berchem te kunnen belichten.

Figuur 3 – Drie Koningenstraat, gezien in de richting Grote Steenweg archief Heemtenberg

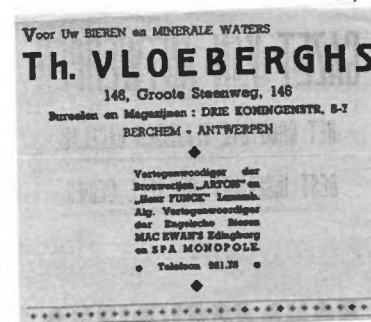
Figuur 4 – Drie Koningenstraat richting Statiestraat
In 1906
archief Heemtenberg

Figuur 5- toestand in 2006

Figuren 1 en 2 – foto's uit het oud-familiearchief van Theo Vloebergh

³ Volgens Charles Van Goethem was de zeepziederij van zijn familie van ca. 1837 tot in 1957 gevestigd in de Boomgaardstraat, waar later de firma ATEA en de belastingdiensten zetelden.

Figuren 6 en 7
Reclame van Thomas Vloeberghs – archief Heemtenberg

Foto hoek Grote Steenweg-Driekoningenstraat - met in het midden van de straat het oud gemeentehuis. – Wie weet wat op deze hoek verkocht werd?

Vervolg van het “SPAARKASKE”

Door John Truyts

Het vorige stukje dat ik pleegde over ons ‘Spaarkaske’ kreeg nogal wat reactie. Enkele vrienden hebben in Berchem her en der nog enkele lokalen gevonden waar die goedbedoelde spaarclubjes nog bestaan.

Op de Groenenhoek werd mij de ‘Paroza’ aangewezen (het lokaal van de parochie H. Drievuldigheid) en aangezien ik er kort bijwoon toog ik op onderzoek. Gedesillusioneerd was ik snel terug thuis.

Het kastje hing er nog wel (zie foto hieronder) goed zichtbaar in het midden van het lokaal, spijtig genoeg, vond ik maar één spaarlid.

Eenmaal aan de praat moest ik ondervinden dat zijn enthousiasme wel op een laag pitje stond. En met reden: van de geldlichtingen had hij nog nooit gehoord, vergaderingen werden nooit gehouden, feestjes onderling kwam niet ter sprake op één teerfeestje na, zonder allure, op het einde van het spaarjaar.

We moesten samen, niet lang zoeken naar een oorzaak van de duidelijke terugval van de gezelligheid. Mijn gesprekspartner opperde dat “de mensen niet meer durven buitenkomen ’s avonds” en trouwens “de TV maakt alles kapot”.

Zelfs de andere bestaande clubs in het lokaal; zoals de tonclub, twee biljartclubs, schaakclub en of andere lijden aan dezelfde ziekte. Inderdaad: het was biljartavond toen ik er was en (toen bijna half negen) slechts twee biljarters waren aanwezig van de 10 overgebleven leden. De club had enkele jaren geleden bij hun 50^e jarig bestaan nog ongeveer 50 leden.

Weet ge, zei mijn spaarkasser, dat we zelfs geen geld meer in het kaske mogen steken, maar waardebons die we aan de toog moeten kopen. Dit om eventuele ‘overvallen’ in het lokaal te vrijdelen. Toen hij mij nog wist te vertellen dat het in andere lokalen zeker niet veel beter ging, heb ik het er maar bij gelaten.

De terugweg naar huis heb ik ongeschonden kunnen voleindigen. Misschien was het nog te vroeg om schrik te hebben.

Maar: “Berchem Bruist” lees ik overal rond september. Ben ik dan zo doof of blind dat ik daar niet veel van merk: geen braderijen meer, geen marathons, geen kermissen (op een gebakkraam na) geen succesvoetbalploeg meer..’t kan verkeren.

Maar we zijn nu wel multicultureel, thuis...voor de TV en we zoeken een vrouw voor de boer of we ‘wokken’ tot het ons de strot uitkomt onder leiding van meesterkoks.

Foto: dank aan Etienne Van Dam: Spaarkaske in lokaal “Paroza”.

BERCHEM SPORT 1951 – 1954

EEN GENERATIE GAAT....EEN GENERATIE KOMT

Door Jos Vandermaelen

Voor het seizoen **1953-1954** moest in de vervanging van Leon Aernauts voorzien worden, omdat hij na meer dan 500 matches in het fanionelftal naar Willebroek getransfereerd was. Als rechterback werd Maurice De Mondt van Rupel aangeworven, de tweede Boomse club, want in die tijd had iedere provinciestad een christelijke en een vrijzinnige voetbalploeg. In zijn eerste matches werd hij zowel in de geschreven als gesproken pers als veel te onstuimig omschreven en men raadde hem aan het onderscheid te maken tussen hard en brutaal spel. Naargelang de competitie vorderde paste hij zich beter aan en was op het einde van het seizoen een vaste waarde geworden. Een andere belangrijke inkomende transfer was de 23-jarige Charles Dams van Racing Borgerhout die het gezellige Rivierenhof rilde voor de kille Rooivlakte.

Typeploeg :

keeper : Schilders Roger

backs en stopper : De Mondt Maurice / Van de Ven Pierre / Dries Marcel

halfbacks : Pieters Lucien / De Groote Oscar

binnenspelers : Mersie Jos / De Hert Bert

buitenspelers en midvoor : Dams Charles / Loos François / Van Noten Staf.

De twee nieuwe aanwinsten werden bij de openingsmatch op 6 september opgesteld, maar de selectieverantwoordelijke liet ook de eigen jeugd aan bod komen met Louis Leysen als keeper en Frans Schellens als midvoor. Het stond in de sterren geschreven dat er bij de thuismatches tegen FC Mechelen altijd iets bijzonders moest gebeuren en dat was nu ook het geval. Even voor het uur stond Berchem 2-0 voor en scheen de overwinning binnen het bereik te hebben, toen de scheidsrechter op onbegrijpelijke wijze een penalty voor de bezoekers fantaseerde. Deze werd omgezet en daarna ontketenden de Mechelaars een offensief dat ze tien minuten voor het einde op 2-3 bracht. Twee minuten voor het eindsignaal zorgde Bert De Hert voor de 3-3-eindstand, zodat het tumult rond het veld tegenover de scheidsrechter wat luwde.

Op 8 november zakte ongeslagen leider Gantoise met een massa autocars naar het Rooi af : een goed draaiende ploeg heeft nu eenmaal veel supporters. Kwam het door het gedistingeerde blauw van hun shirts of werden ze terecht of onterecht aanzien als een emanatie van de Gentse Franstalige bourgeoisie, feit is dat van Gantoise een zeker cachet uitging. Het was ook een populaire club en velen hoopten dat ze de titel zouden behalen, iets wat ze op één punt na misten en waarin ze tot op heden nog steeds niet in geslaagd zijn. Berchem overtrof zich die dag, de Gentenaars

kropen door het oog van de naald en mochten met het 1-1-gelijkspel zeer tevreden zijn.

Na negen speeldagen stond Berchem tiende met slechts twee punten voorsprong op de voorlaatste. Door de promotie van Lierse en Lyra telde de provincie Antwerpen nu zeven eerste afdelingsploegen binnen een straal van 25 km, wat het voor de betrokken clubs ook financieel interessant maakte.

Aangemoedigd door de goede prestatie van hun ploeg tegen Gantoise, maakten vele Berchem-aanhangers de volgende zondag de korte verplaatsing naar Lyra en naarmate de wedstrijd vorderde, waande men zich op een thuismatch van de Rooi-ploeg. Al na tien minuten opende rechtsbinnen Charles Dams, de onbetwistbare uitbinker, met krachtige kopstoot de score en vier minuten later maakte François Loos er 0-2 van. Na de rust was Berchem heer en meester op het veld met als gevolg na tien minuten twee nieuwe goals. Het gejuich van de Berchem-supporters was nog niet uitgestorven als Charles Dams in het midden het leder ontving, een toesnellende Lyra-back vloerde, lichtjes naar rechts uitweek en onhoudbaar een vijfde roos tegen de netten knalde. Wegens het groot veldoverwicht van Berchem dacht iedereen dat de score nog ging oplopen, maar het waren integendeel de Lierenaars die het laatste halfuur drie goals van hun achterstand inliepen.

“Een speciale vermelding verdient de jonge Dams, die samen met het brein Mersie als linksbinnen, aan de basis van elke aanval lag en zich niet alleen een puik spelverdeler toonde, maar zich ook zeer opportuun aanstelde” (Volksgazet 16/11/53).

Berchem scheen dus op de goede weg, maar in de volgende wedstrijd bij Racing Mechelen die met 3-0 verloren werd, raakte Broer Van de Ven gekwetst en die handicap woog de volgende weken zwaar door : twee nederlagen met een totaalscore van 0 voor en 9 tegen.

De laatste speeldag van de heenronde op 27 december ontving Berchem Antwerp met een ploeg waarin Roger Schilders terug in het doel stond, maar zonder Broer Van de Ven, Charles Dams en Bert De Hert. Weer werd Berchem het slachtoffer van een scheidsrechterlijke dwaling : vier minuten voor rust bij een doorbraak van Staf Van Noten werd diens center door Antwerp-back Jos Van Ginderen met de hand weggeslagen. Iedereen had gezien dat dit in het strafschopgebied gebeurde, behalve de scheidsrechter die vrijschop buiten de grote backlijn toekende en alle protest van de Berchem-spelers van de hand wees. Na de pauze volgde er een vergeefse belegering van het Antwerp-doel door de opgezweepte geel-zwarten. Twee minuten voor het einde kwam Antwerp-links buiten Leon Wouters even over de

middellijn in het bezit van de bal, profiteerde van de ver vooruitgeschoven Berchem-verdediging en maakte de enige goal.

De volgende week werd bij het leidende en nog steeds ongeslagen Gantoise verloren en daardoor belandde Berchem op de 14^e plaats met twee punten voorsprong op hekkensluiter Lyra, op 10 januari 1954 zijn volgende tegenstrever. Twee maand geleden had Berchem in de heenwedstrijd voetballes gegeven, nu kon een nederlaag tegen datzelfde Lyra de rode lantaarn betekenen. Zover kwam het echter niet, want tien minuten na rust scoorde midvoor Bert De Hert het enige doelpunt. Hij was trouwens, samen met de intussen herstelde Broer Van de Ven, de uitblinker van de match. Ook aan Berts inzet kon niet getwijfeld worden : bij een duel voor het Lyra-doel op de beslijkte grasmat liggend, probeerde hij nog met het hoofd de bal over de doellijn te toetsen, wat hem ook lukte, maar spijtig genoeg werd deze goal wegens voorafgaande fout afgekeurd. De week daarop stond Berchem bij toekomstig kampioen Anderlecht bijna de hele wedstrijd 0-1 voor, maar incasseerde dan de laatste vijf minuten twee goals. Het zat geel-zwart dit seizoen echt niet mee.

Op de koudste 31^e januari van de eeuw was het Antwerp-Berchem. In de Antwerp-kuip die in normale weersomstandigheden door de betonconstructie en in de Bosuivlakte al killig aanvoelde, heerste nu een Siberische kou. Bij een temperatuur van min tien graden stonden de verkleumde toeschouwers op de staanplaatsen als pinguïns aan de zuidpool opeengepakt. De Nieuwe Gazet schreef dat enkel een paar duizend fanatieke supporters de koude hadden getrotseerd; onder die fanatiekelingen keerden trouwens alleen de Berchem-aanhangers tevreden huiswaarts, want hun ploeg won met 1-2 na een matte derby.

Dankzij deze overwinning steeg Berchem naar de elfde plaats met in zijn kielzog Sporting Charleroi op één punt, Standard en Lierse op twee punten en voorlaatste Union op drie punten. In februari speelde Berchem tegen zijn drie rechtstreekse achtervolgers en puurde daaruit de helft van de punten. Daarbuiten boekte Berchem op 21 februari ook een 0-1-zege bij Tilleur, waar Stan De Hert voor het laatste in het eerste elftal optrad. Hij speelde 14 jaar in de fanionploeg en nam er met een onverwachte en belangrijke overwinning afscheid van.

Door de puntennivellering waren er theoretisch veel titel- en degradatiekandidaten en op 21 maart speelde Berchem weer een vierpuntenmatch bij Daring met voor de eerste keer de 19-jarige John Vercammen als linksbuiten in de ploeg. Na een 2-1-verlies stond Berchem qua plaats in de rangschikking en puntenverschil met de voorlaatste nog even ver als na de wedstrijd op Antwerp, met dit onderscheid dat de concurrenten met nog maar vijf matches te spelen minder kansen hadden om hun achterstand goed te maken.

Op 25 april verzekerde Berchem zich praktisch van het behoud in de hoogste reeks door een 2-1-zege tegen Racing Mechelen. De voorlijn met van rechts naar links Charles Dams, Ward Van Damme, Frans Schellens en John Vercammen, met een gemiddelde leeftijd van twintig jaar en geflankeerd door de geroutineerde Bert De Hert als linksbinnen, presteerde uitstekend en liet hoop voor de toekomst. Schotvaardige aanvallers had Berchem alleszins nodig, want van alle eerste afdelingsclubs maakte dit seizoen alleen Lyra als laatste minder goals. Eindrangschikking :

	M	W	V	D	GV	GT	P
1. Anderlecht	30	14	7	9	76	51	37
11. Berchem	30	11	13	6	38	53	28
15. Daring	30	11	15	4	49	61	26

HET HOF VAN NAUWELAERTS

Ook gekend als huize "Den Groenenhoek" en "Hof van Struyf"

JORIS NAUWELAERTS Geboren te Antwerpen op 9 januari 1873, was een kunstschilder, en na zijn studie aan het Atheneum werd hij leerling van de kunstacademie van Antwerpen, daarna vervolgde hij zijn studies aan de Academie van Mechelen. Van 1894 tot 1897 werkte hij in de Academie Julian te Parijs onder Bouchet en Baschet. In 1892 zou hij voor de eerste maal deelnemen aan een driejaarlijkse tentoonstelling te Antwerpen en vanaf dan zou hij te zien zijn op haast alle officiële tentoonstellingen. Vele van zijn schilderijen werden aangekocht door Noorse en Amerikaanse verzamelaars. Ook is hij gekend voor zijn grafieken en zijn ex-librisen, deze worden door verzamelaars ten zeerste gezocht en bewonderd.

De 'woning' had oorspronkelijk een rietendak en werd in 1911 gebouwd door stadsarchitect Emiel Van Averbek (1876-1946) die ook zijn medewerking verleende aan de wederopbouw van het Rubenshuis. Het was de vriend van J. Nauwelaerts, de Berchemse beeldhouwer Josue Dupon, gekend om ondermeer het standbeeld van de Merode te Berchem en stenen sculpturen voor de Zoo, die het terrein had uitgekozen. Het moest een huis omringd door een park worden. En op de 'boerengrond' ontstond aldus huize "Den Groenenhoek". Het werd tot aan de Wereldoorlog II het mekka voor kunstenaars, auteurs en volkskundigen want Joris Nauwelaerts was een gastvrij man. Daarbij wist de kunstenaar zich te omringen met een schat aan oudheden. Doch hij overleed in 1940. Tijdens de oorlog raakte het gebouw in verval.... Een spookhuis in een totaal verwilderd park.

Na de oorlog werd het huis tegen een "spotprijs" verkocht aan Vrede-rechter Struyf, die een ruime woning zocht voor zijn gezin met elf kinderen. Het domein kreeg alzo de naam "Hof van Struyf".

Na 41 jaar verkocht de weduwe Struyf het huis aan de Stad Antwerpen. Eindelijk! Want ook de gemeente Berchem had er al een oog op laten vallen, met onze overleden erevoorzitter Edgard Ryckaerts, toen nog Burgemeester, aan het hoofd. Maar men wou hem niet volgen. Ook de Culturele Raad heeft meermaals aangedrongen om het huis te kopen om er een soort 'wijk-cultuur-centrum' van te maken. Het is nu een restaurant-taverne geworden, mooi gerestaureerd en waar een gezellige sfeer heerst. Spijtig genoeg hebben de huidige uitbaters een naam gekozen die helemaal niet past voor dit domein "Jardin Public".

Bron: Gitschotel Buurtschap Heemkundig handboekje Jg. 21.

Dit artikel verscheen reeds in Heemtenberg nr.14 in 1995. maar wij vonden wel dat dit terug mocht hernomen worden door de belangstelling voor de nieuwe uitbating.

Berchem vroeger en nu...

Uit het archief van Chris Van der Snickt

Oud station (1879-1970- op de hoek van de BOOMGAARDSTRAAT en de statiestraat – foto rond 1900 – begin vorige eeuw

Foto 2 – anno 2009

Berchem vroeger en nu...

Uit het archief van Chris Van der Snickt

Uitbreidingstraat (vroeger Zurenborgsebeekstraat) aan de Kazerne 7/8 van de Brialmontomwalling (afgebroken in 1966) – foto rond 1910 (voor juni 1925 lag de terminus van tram 9 nog bij de hoek Uitbreidingstraat-Schelpstraat. Pas nadien in “de Put”

Zelfde huizenrij in de Uitbreidingstraat met het heraangelegde Burgemeester E. Rijckaertsplein (Erevoorzitter van onze kring). – foto 2009/

GESCHIEDENIS VAN S.A.V.A. De automobiel nijverheid in Berchem.

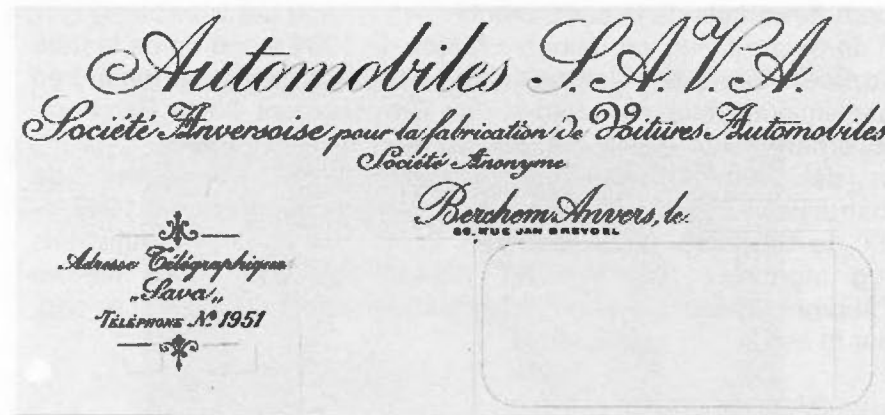
Door Chris Van der Snickt

Automobielfabriek in de Jan Breydelstraat 80 te Berchem.

N.V. Société de Constructions Mécaniques.

Deze maatschappij werd in 1902 opgericht door de heer Dodelinger om motorrijwielen en later automobielen te bouwen. Deze werden verkocht onder de naam 'Royal Star'. Op het Brusselse Autosalon in januari 1904 werden de eerste Royal Star auto's voorgesteld (met 1, 2 en 4 cilinder-motoren.) In 1906 volgden er ook twee grote zescilindermodellen. Het jaar daarvoor werden er al Royal Stars tentoongesteld op het Autosalon van Turijn. In 1907 werden er al 300 autochassissen en 1500 moto's gebouwd door 300 arbeiders, in de fabriek van 10000 m² tussen de Jan Breydel- Kemelberg- en Uitbreidingstraat.

In 1910 werd de firma hervormd en kreeg ze de naam S.A.V.A.(Société Anversoise pour la construction de Voitures-Automobiles NV)

Het modellengamma werd voortdurend uitgebreid. Door moderne technische ingrepen bekwam men een heel wat lager geluidsniveau tegenover de 'klassieke' concurrenten. Dit is des te opmerkelijker omdat men meestal de grote zorg voor kwaliteit en confort toeschrijft aan Minerva, maar het is duidelijk dat de zelfde motivatie ook aanwezig was in de SAVA fabriek. Was het misschien daarom

dat "die" van Minerva spraken over de "Slechtste Auto Van Antwerpen" (SAVA) Jaloezie ?

De SAVA-wagens werden veel naar het buitenland, vooral naar Engeland, uitgevoerd. Waarschijnlijk was dit het gevolg van verschillende racesuccessen, zoals bijvoorbeeld: 1912 Meeting van Oostende en de Rally Brussel – San Sebastian, 1913 meeting van Antwerpen evenals de meeting van Spa. (Beker van de Koning in het ploegenklassement). Voor de deelnamen aan de Engelse Tourist Trophy voorzag SAVA zijn racewagens met een totaal nieuwe motor, maar het project werd stopgezet toen de Eerste Wereldoorlog uitbrak.

Tijdens de laatste maanden voor de Duitse inval werden in samenwerking met Cockerill de zwaarste chassissen, zowel van Sava als van Minerva, als gepantserde wagens gebouwd. (dubbele achterwielen en Hotchkiss mitrailleurs) Na de oorlog vond Sava een leeggeroofde fabriek.

De productie werd stilaan heropgestart met twee modellen. Op het Autosalon van Brussel in december 1922 werd nog een nieuw model voorgesteld, maar de verkoop kwam niet meer echt op gang en eind 1923 werden de gebouwen van SAVA overgenomen door 'Minerva Motors' die er haar magazijnen voor wisselstukken en een reparatiewerkplaats in onderbracht.

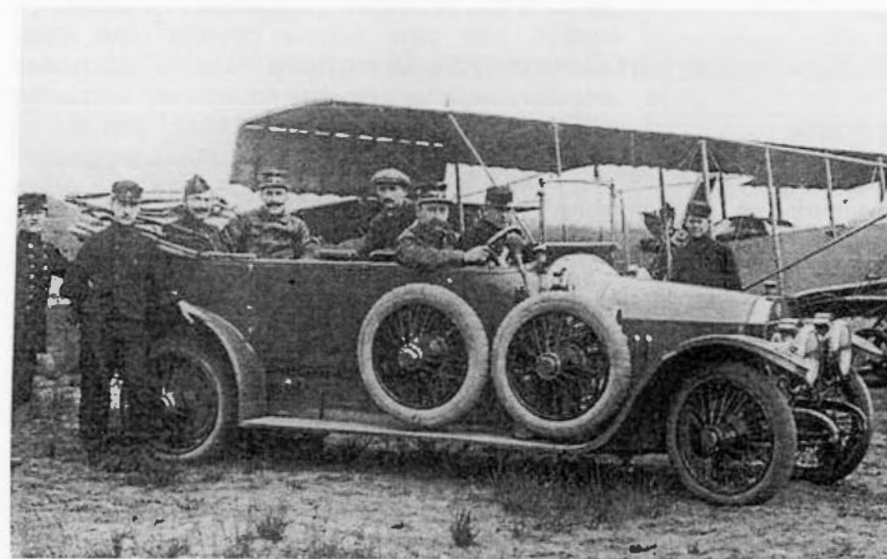
Tot de eerste faling van Minerva Motors in 1934 stond op de laatste bladzijde van de 'instructieboekjes' Afdeling reparatie en wisselstukken, Minerva-Motors, Jan Breydelstraat 80 te Berchem-Antwerpen.

Na de tweede wereldoorlog kwam op dit adres de constructiewerkplaats Rubbens (Grootkeukeninrichting) 1947 – 1990. In 1954 had Rubbens er een nieuwbouw opgericht. Inmiddels terug afgebroken en in 1999 alweer vervangen door nieuwe kantoorgebouwen. Enkel de hoogspanningspost Sava staat er nog, maar in een nieuw gebouwtje...

Geraadpleegde bronnen:

- Eigendokumentatie chris Van der Snickt
- "Geschiedenis van de Belgische Automobiel" (Yvette en Jacques Kupélian)
- "België en de Automobiel" (Delhaize 'De Leeuw' / L.F.Cuyper)
- Jean Claes "S.A.V.A" in het clubblad van de
- WWW. Belgianvehicleheritage.be
- "Belgian Vehicle Magazine » Lente 2010

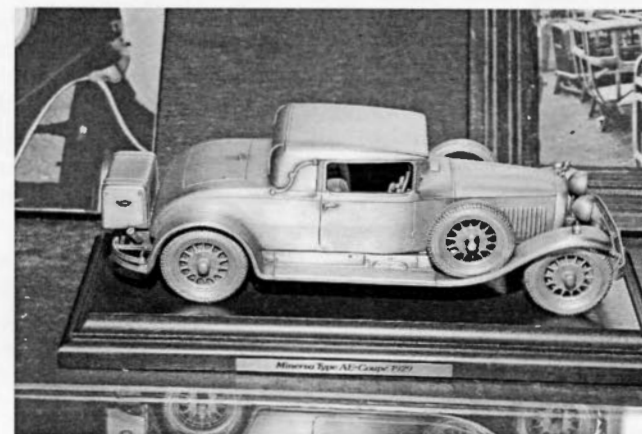
- 'Tank Museum News ' speciaal nummer Cavalerie van Paard tot Motor 1937 - 1997

s.a.v.a. 18/24 1910/1911

FOTO GENOMEN BIJ VliegSCHOOL BRASSCHAAT

Herinnering aan de tentoonstelling "vervoer"

Minerva type AE-coupé – 1929 –

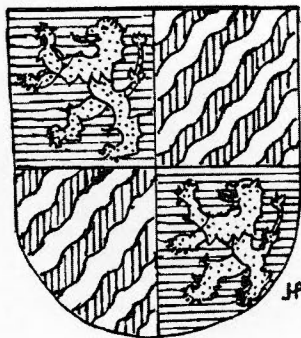
HERALDIK

Door Jef Perck

Familiewapens van Berchemse inwoners

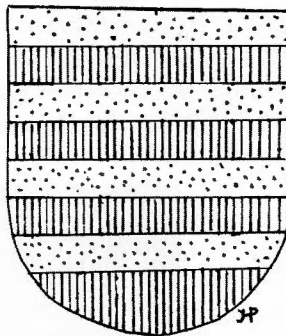
DELFOSSSE

Oorspronkelijk van Nijvel, zijn sommige voorouders om economische redenen naar West-Vlaanderen uitgeweken, om uiteindelijk in Berchem te belanden. Het wapen is gevierendeeld met in 1 en 4 van blauw met een gouden leeuw, geklauwd en getongd van rood. In 2 en 3 van goud met 5 golvende schuinbalken van rood. Het helmteken is een groeiende gouden leeuw (halve leeuw), getongd en geklauwd van rood met in zijn poten een omgekeerde wassenaar (Van Schyndel – genealogie van Zeeland, pag. 215).

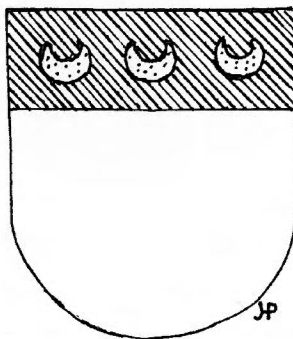
De RAEDT

De familie de Raedt is afkomstig van het Gentse en voert als wapen: gedwarsbalkt van goud en rood van acht stuks (Koninklijke Bibliotheek te Brussel, manuscript nr G 748 folio 274).

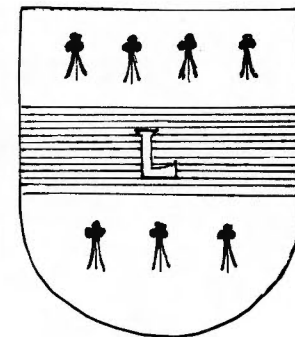
DRUART

Baron Druart woonde eveneens in Berchem. Hij voerde een wapen van zilver met groen schildhoofd beladen met drie gouden wassenaars (Koninklijke Bibliotheek te Brussel, manuscript nr G 658 folio 48).

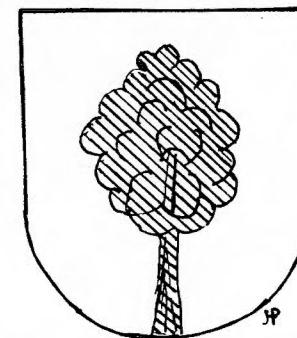
van BELLINGHEN

De familie van Bellinghen, afkomstig van Brussel, voert een zilveren wapen met een blauwe dwarsbalk, beladen met een letter L van zilver, vergezeld van zeven zwarte hermelijnstaartjes, vier in het hoofd en drie onderaan (Koninklijke Bibliotheek te Brussel, manuscript nr G 1554 folio 50).

van der ELST

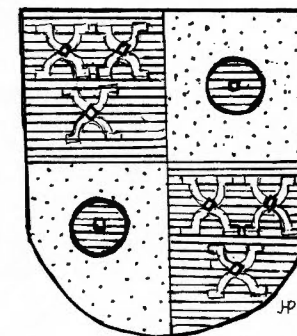
De familie van der Elst voert een zilveren wapenschild met een groene boom. Het wapen is origineel van het Land van Waas. Ook de families Verelst en van Elst, die afkomstig zijn uit het Waasland voeren dit wapenschild (Koninklijke Bibliotheek te Brussel, manuscript nr G 1522 folio 71).

VERMOELEN

Op het kerkhof te Berchem bevindt zich een graftombe met de naam Vermoelen, Jonkheer. Van deze naam vinden we het volgende terug: Wenen, 31 december 1749, Keizerin Maria-Theresia, adolverheffing van Philippe Emmanuael Joseph Vermoelen, heer van Theewinckel, koopman. Na nog enkele adolverheffingen in de Nederlanden en Oostenrijk vinden we: Het Loo, koning Willem I, adolverheffing van Louis Joseph Pancras Vermoelen, zoon van Jean-François en als volgt beschreven:

Gevierendeeld, waarvan het eerste en vierde kwartier van lazuur (blauw) beladen met drie molenijzers van zilver, het tweede en derde van goud beladen met een molensteen van lazuur (Wapenboek van de Belgische adel van de 15de tot de 20ste eeuw, uitgegeven door het Gemeentekrediet). Een kleindochter van een Vermoelen de Theewinckel woont nu in Edegem maar heeft nog in Berchem gewoond.

Cursus Antwerps (Berchems is ook een wereldtaal)

De truc in deze wereldtaal is eigenlijk gewoon om een hele zin te herleiden tot 1 woord::

Het is nu jullie beurt
Tizonnolle

Ik heb je er nog voor gewaarschuwd
Kemmetoenogzoegezei

Hij kon er niets aan doen
Akosterniondoeng

Zij heeft het niet goed verwerkt
Zissernigoefan

Hij zei het immers ook
Azeigetoemmesoek

Dat had je niet gedacht hé?
Dadoddenichedochtei

Ze hebben u in de maling genomen
Zemmenoeligge

Ze was het moe
Zewiertbeu

Hij neemt alles mee
aschaardallesmeij

HARRY'S BOEKENBAK

in- en verkoop van 2e handsboeken

Statiestraat 67 2600 Berchem
Tel. 03/218.69.74

Open ma: 13.00 - 18.00 uur
di-zat: 9.30 - 18.00 uur

HAIR FUSION

Ceulemans

Berchem - Lint - Merksem - Mortsel

DAMES - HEREN - JUNIORS

Callensstraat 1/3 - 2600 Berchem

Tel.: 03 239 33 05

E-mail: ceulemans.berchem@belgacom.net

Website: www.hairfusion.be

Di t.e.m. vr. van 8u30 tot 18u. Do. laatavonddienst tot 20u.
Za. van 8u tot 16u. Ma. gesloten.

Luxe droogkuis

Wasserij

Tapijtreiniging

Zetelreiniging (textiel en leder)

Nieuwwas gordijnen en draperies

Discount droogkuis

Uitgebreide zelfwasserij

Daim- en Lederreiniging

Donsdekens

Herstel atelier

Ferdinand Coosemansstraat 150

Eikefstraat 21

2600 Berchem

Tel: 03 / 230.18.40

COPYMATIC

TOPKWALITEIT IN FOTOKOPIE • PLANAFDRUK
HANDELSDRUKWERK • ZETWERK
KLEURKOPIES • VOLLEDIGE AFWERKING
T-SHIRT BEDRUKKING VANAF 1 STUK

DIKSMUIDELAAN 211 - 2600 BERCHEM

TEL & FAX: 03/239.68.14

INFO@COPYMATIC.BE